

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Десислава Владимирова Йосифова, ВУЗФ, КАТЕДРА „СЧЕТОВОДСТВО И ОДИТ“,
Научна специалност: Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. „Икономика“, Докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“

Автор на дисертационния труд: Леонардо Цветелинов Стоев, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Счетоводство и одит“, ВУЗФ

Тема на дисертационния труд: „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА КОНТРОЛА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И РАЗКРИВАНЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИ ИЗМАМИ“

Научен ръководител: проф. д-р АЛИ ВЕЙСЕЛ

Настоящото Становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., с посл. изм. и доп. ДВ, бр.17 от 25.02.2020г.), ППЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 75 от 24.09.2010 г., с изм. и доп. ДВ, бр.15 от 19.02.2019г.) и на Правилника за приемане и обучение на докторанти във ВУЗФ.

1. **Общо описание на представените материали**

Със заповед №5 от 21.01.2021г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси доц. д-р Григорий Вазов съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „*Възможности за усъвършенстване на контрола за превенция и разкриване на данъчно-осигурителни измами*“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Предадените от Леонардо Цветелинов Стоев материали за защитата на дисертационния труд включват: 1бр. дисертация на хартиен носител и в PDF формат; 1бр. автореферат на български език на хартиен носител и в PDF формат; 1бр. автореферат на английски език на хартиен носител и в PDF формат; автобиография в PDF формат; резюмета на публикациите на български и английски език; справка за основните научни приноси в дисертационния труд; справка за изпълнение на минималните изисквания за придобиване на ОНС "доктор". Докторантът е приложил и съответни публикации по темата на дисертационния труд (*два доклада* от международни научни конференции и *една статия*).

2. **Информация за докторанта**

Докторантът Леонардо Стоев е завършил ОКС „бакалавър“ специалност „Бизнес

икономика“, ИУ – Варна. Има завършени 2 магистърски специалности - през 2016г. „Банково дело и Финанси“ (MSc Banking and Finance), Queen Mary University of London, Великобритания, с награди за принос към университета и през 2018г. „Счетоводство, контрол и корпоративен анализ“, ВУЗФ.

През 2016 – 2017г. е стажант одитор в „Ърнст и Янг Одит“ ООД – София; от 2017 - 2019г. е асистент финанси и младши финансов анализатор в „Експириън България“ ЕООД – София. От м.юли 2018г. до настоящия момент е счетоводен анализатор в „Ксерокс Бизнес Сървисис България“ ЕООД – София. Член е на МЕНСА България.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационния труд е подчертано **актуална**, особено предвид глобализацията на европейските и световните пазари и съответно разнообразните възможности за гъвкаво данъчно планиране и оптимизиране вкл. опити за данъчни измами и манипулации в контекста на различните данъчни и осигурителни режими за стопанските субекти от отделните юрисдикции и държави. Това обстоятелство налага приходната администрация в съответните държави в т.ч. и в България, особено в контекста на членството ѝ в ЕС и принадлежността ѝ към единното данъчно пространство, да засилва и подобрява контрола върху данъчнозадължените лица и данъчно-осигурителната система като цяло.

В увода на разработката коректно са формулирани обектът и предметът на изследването, целта, задачите и подходите за тяхното изпълнение, както и методологията на изследването. Целта на дисертационния труд е: да се изследват законовите, организационните и методологическите проблеми, свързани с превенцията и разкриването на данъчно-осигурителни измами, за да се предложат насоки за подобряване на данъчно-осигурителния контрол в България.

Основната *изследователска теза* е ясно формулирана. Обичайно, както за всяко изследване, и тук са присъщи определени *ограничения*, конкретно дефинирани от автора.

4. Познаване на проблема

От цялостното изложение на разработката може да се направи несъмнено извода, че докторантът познава достатъчно задълбочено изследваните проблеми, проучил е значителен брой източници, като ги е използвал коректно, добросъвестно и с подходяща творческа интерпретация в контекста на поставената тема.

5. Методика на изследването

Използваните методи на изследване (сравнения, анализ, аналогия, индукция, дедукция и др.), може да се оценят като напълно подходящи за постигането на поставената цел и резултати, и водещи до адекватни отговори на основните изследователски въпроси в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е разработен в общ обем от 145 страници и се състои от увод, три глави, заключение и включва 12 таблици и 14 фигури. Използваната литература обхваща 174 източника: 66 източника на български език, 26 чуждоезични (английски, немски и френски

език, като преводът е извършен самостоятелно от автора) и 82 източника от различни интернет страници.

Глава първа от дисертационния труд е посветена на теоретичните характеристики на данъчно-осигурителния контрол. Докторантът сполучливо представя авторовото си становище за необходимостта от данъчно-осигурителен контрол и неговите характерни особености. Важен акцент в края на тази глава е поставен на характеристиките на данъчно-осигурителните измами, което е и в центъра на цялостната тема на изследването.

Във *втора глава* изследването е насочено към характеристиките на данъчно-осигурителния контрол в България. Специална оценка заслужава представянето и изследването на **конкретни проблеми** в областта на данъчно-осигурителния контрол у нас, както и формулираните изводи.

В *трета глава*, докторантът насочва вниманието си към проучване и представяне на добри практики от държави в Европа, по-конкретно върху три държави – Германия, Великобритания и Естония. Изборът им е направен с оглед на обстоятелството, че тези държави имат доказано високи постижения по отношение събираемостта на данъците и задължителните осигурителни вноски. В тази глава, на база проучените добри европейски практики и постижения, докторантът е достигнал и до своите авторови виждания за основните насоки за подобряване на данъчно-осигурителния контрол при превенцията и разкриването на данъчно-осигурителни измами в България. Може да се посочи, че тази глава от дисертационния труд заслужава най-висока положителна оценка, доколкото се характеризира с подчертана научно-приложна стойност за българската данъчно-осигурителна практика и съответно възможности за подобряване на законодателството (законова и подзаконова нормативна уредба на съответните държавни институции и органи).

Заклучението съдържа основните резултати, изводи и оценки на докторанта като обобщение от изложението в трите глави. Тези резултати и изводи са основа за извеждане на конкретните постижения и формулиране на научно-приложните приноси и приносни моменти на дисертационния труд.

Като цяло, дисертационният труд е разработен в логическа последователност, балансираност между отделните части и на много добър стил. Формулираната цел и поставените задачи на изследването са постигнати.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Задълбоченият прочит на труда дава основание да бъдат потвърдени (и в последната част разширени) основните приноси и приносни моменти с научен и научно-приложен характер, изведени от автора, както следва:

- ✓ дефинирани са основните насоки за подобряването на данъчно-осигурителния контрол в България в сферите на институционалната организация (базирана на структурата на данъчната система) и в областта на нормативните уредби, които да имат за резултат повишаване на нивото му на ефективност;
- ✓ изведени са основните проблеми при прилагането на формите на контрола (като необходимостта от разписани правила и методология при провеждането на проверки и ревизии, и процедурите, свързани с тях и ограничения набор от процедури, използван при осъществяване на основните форми на контрола в сравнение с данъчния одит);

- ✓ направен е задълбочен анализ на щетите от основните видове данъчни измами, извършвани в страната и на структурата на приходите от данъчни постъпления в държавния бюджет, като на тази база са изведени заключения относно събираемостта на данъците в страната и са идентифицирани основните проблеми, свързани с контрола в данъчно-осигурителната система;
- ✓ направено е изследване на официална статистика за нивото на данъчните измами и събираемостта на данъците на страните в Европа и съответно е достигнато до открояване на три държави с най-ефективни данъчно-осигурителни системи;
- ✓ след задълбочено изследване за откритите 3 европейски държави (в лицето на Германия, Великобритания и Естония) на тяхната институционална организация на данъчно-осигурителния контрол, структурата на данъчните им системи и формите на контрол, които прилагат (вкл. мерки за борба с данъчно-осигурителни измами), са дефинирани основни насоки за подобряване на данъчно-осигурителния контрол (в посока превенция и разкриване на данъчно-осигурителни измами) в България.

Посочените направления на основните достижения в дисертационния труд дават основание да бъдат определени като обобщаване и надграждане на съществуващи знания, както и формулиране на конкретни предложения с висока степен на полезност за развитие на практиката.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Научните публикации по темата на дисертацията са публикувани в специализирани научни издания и международни научни форуми (два доклада на научни конференции и една статия (и трите на английски език) и отразяват съществени части и резултати от дисертационния труд, както следва:

- *два доклада* от международни научни конференции - в *научна конференция* "Education, Law, Business", 2020 в гр. Мадрид, Испания, на тема „Institutional organisation of tax and social insurance control in Bulgaria“ („Институционална организация на данъчно-осигурителния контрол в България“), и в *научна конференция в гр. Щайр, Австрия* „Science and innovation“, 2020, на тема „Efficiency of the municipal tax administration in Bulgaria“ („Ефикасност на общинската данъчна администрация в България“);

- *статия* „Forms of tax and social insurance control in Bulgaria“, SEPIKE journal 3/2020 („Форми на данъчно-осигурителен контрол в България“).

9. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

От представената справка е видно, че докторантът е изпълнил минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионалното направление 3.8. Икономика (*общо 80 точки*).

10. Лично участие на докторанта

Докторантът е разработил самостоятелно дисертационния труд, а получените резултати и формулираните приноси са негово лично авторско дело. Следва да се отбележи **липса на плагиатство** в дисертационния труд.

11. Автореферат

Авторефератът е изготвен в съответствие с установените изисквания, като достоверно и коректно следва съдържанието на дисертационния труд и отразява основните резултати, постигнати в него

12. Критични забележки и препоръки

Традиционно, както към повечето подобни научни разработки, могат да се отправят критични бележки, въпроси и препоръки, но те не биха намалили високата цялостна оценка на труда. Голяма част от тях, бяха обсъдени с докторанта и научния му ръководител в хода на разработването и на съответните етапи на катедрено равнище.

13. Лични впечатления

Познавам докторанта и следя неговото развитие от ранни младежки години. Личните ми впечатления са, че той притежава сериозен потенциал за развитие и надграждане на своите знания и умения за работа, както в академична среда, така и в реалния бизнес или публичен сектор.

Заклучение

На основание гореизложеното може да се обобщи, че са **изпълнени всички изисквания** на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват** на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Докторантът е представил завършено научно изследване, с което убедително демонстрира, че може да систематизира нерешени проблеми в конкретната научна област, критично да интерпретира обсъжданите проблеми и успешно да провежда самостоятелно научно изследване. В дисертационния труд се съдържат научни, научно-приложни и приложни резултати, които могат да бъдат оценени като оригинални в теоретичен и практически аспект.

Предвид всичко гореизложено, убедено давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за проведеното изследване (дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси) и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на **Леонардо Цветелинов Стоев** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“.

18.03.2021г.

Подпис:

(доц. д-р Десислава Йосифова)